

סיכום הכנה לליל הסדר עם הרב אורי שרקי

כתיבה: הרב חגי שטמלר

ההכנה החשובה ביותר לקראת ליל הסדר היא לישון בצהריים כשעתיים. בשלב הראשון עדיף שלא לשים על שולחן הסדר צלחות וסכו"ם. הטוב ביותר הוא לקנות הגדות זהות לכל המסובים, כך שתהיה אפשרות לומר 'אנחנו עכשיו נמצאים בעמוד X'.

טוב להכין את הקערה על מרכיביה השונים, לצלות את ה'זרוע' לפני כניסת החג, לבשל ביצים לפני כניסת החג וכן הלאה, כך שתיכף לאחר שיגיעו מבית הכנסת – יתחילו מיד את הסדר.

יש להכין מראש כמות מספקת של יין, מצות, מרור, כרפס, חרוסת:

יין – לאדם קשה לשתות ארבע כוסות של יין אמיתי, וקשה לשתות ארבע כוסות של מיץ ענבים, ולכן מומלץ לערבב בכוס אחת יין אמיתי יחד עם מיץ ענבים. ארבע כוסות הן כשני שלישי בקבוק לאדם. יש לשתות רוב כוס. לכן עדיף שכוס היין תכיל 866 מ"ל (שיעור רביעית), כך שהאדם ייצא ידי חובה בשתיית 44 מ"ל. אחרת, אם אדם ישתה בכוס של 300 מ"ל, למשל, כי אז יהא עליו לשתות 150 מ"ל בכל אחת מארבע הכוסות...

מצות – צריך כמות מספקת של מצה שמורה לאכילת שלושה זיתים (מוציא מצה, כורך, אפיקומן). פרט לכך, אפשר לאכול בליל הסדר מצה לא שמורה. (יש שהסתפקו אם אשכנזים יכולים לאכול מצה רכה, אבל למעשה אין בזה כל בעיה, וגם אשכנזים יכולים לאכול מצה רכה. אלא שמצה רכה "כבדה" בבטן.)

במצת מכונה אחת ישנם כשלושה זיתים (לשיטה המחמירה לפיה כזית מצה היינו שלישי מצה. אמנם על פי הממצאים הארכיאולוגיים 'כזית' הוא בגודל של זית...). במצה אחרת יש למדוד גודל של שיעור כזית כגודל של קופסת גפרורים שלתוכה דוחסים את המצה. כאשר ישנם מסובים רבים ונוצר צורך להוסיף, הרי שאפשר לשים מצות שמורות בצד ולכסות אותן במפית.

"הספורט המרכזי" של ליל הסדר הוא גילוי המצות וכיסוי המצות וחוזר חלילה. טעם הדבר הוא, שהרי במהלך ה'מגיד' צריכות המצות להיות גלויות, מאחר והן נקראות בשם 'לחם עני' (דברים טז, ג), "לחם שעונין עליו דברים הרבה" (פסחים לו, א); יחד עם זאת, מאחר ובפסוק "אָרְץ חֹטָה וְשֹׁעֵרָה וְגִפְוֹן" וגו' (דברים ח, ח) מופיעה הגפן לאחר החיטה, לכן בכל פעם שמרימים את הכוס – מכסים את המצות, כדי שלא לבזותם חלילה.

מרור – כל אחד צריך לאכול שני זיתים של מרור, כאשר זית הוא עלה וחצי של חסה, כך שכל אחד זקוק לשלושה עלי חסה.

כרפס – מטרתו לפתוח את התאבון. לשם כך יש המשתמשים בסלרי, בצנון, בעלים ירוקים, ואף בתפוחי אדמה (אשכנזים).

חזרת – אינה אלא מרור, היינו חסה. יש אשכנזים האוכלים חרין, וישנם מנהגים נוספים, אבל מעיקר הדין הכוונה לחסה.

בליל הסדר אנו מקיימים בסך הכל 12 מצוות: 4 כוסות; אכילת כרפס; אכילת מצה; אכילת מרור; אכילת כורך; אכילת אפיקומן; ברכת המזון; אמירת הגדה; אמירת הלל.

הסבה – יש להסב שבע פעמים בליל הסדר: בשתיית ארבע כוסות, ובאכילת שלושת זיתים מצה.

בימי קדם, השולחן היה למעשה קערה קטנה, ובני האדם אכלו על גבי מיטות, כך שההסבה היתה על גבי המיטות; אבל היום, שאיננו אוכלים על גבי מיטות אלא על כסא ושולחן, כפי שנהוג בתרבות המערבית, צריך בפשטות להניח את הכסא בזווית של תשעים מעלות לשולחן, להשען עם יד שמאל על השולחן, ולשתות ביד ימין; או, לחילופין, להשען על כתפו של האדם היושב לשמאלך.

קדש

מתחילים בכוס הראשונה, היינו בקידוש, כאשר לאחר הקידוש כולם צריכים לשתות את כוס היין בהסיבה. מאחר ואת הקידוש אומרים בעמידה ואילו את כוס היין שותים בהסיבה, לכן יש לומר את הקידוש בעמידה, כאשר כל אחד מחזיק את הכוס ביד ימין (גם אם האדם הוא שמאלי), ומיד לאחר ברכת 'שהחיינו' ואמירת 'אמן' – כולם יושבים ושותים את הכוס בהסיבה.

רחץ

נוטלים ידיים ללא ברכה (פרט לתימנים שכן מברכים), לפני אכילת הכרפס אותו טובלים במי מלח או בחומץ, מאחר ויש ליטול ידיים לפני אכילת דבר שטיבולו במשקה. אמנם רוב האנשים היום אינם מקפידים ליטול ידיים לפני שהם אוכלים דבר שטיבולו במשקה, ומכל מקום בליל הסדר אנו מקפידים על כל ההלכות עליהן הקפידו בזמן שהיו מקריבים קרבנות, כאילו קרבן הפסח מונח לפנינו. אפשרות אחת היא שכל המסובים קמים ונוטלים ידיים במטבח; אפשרות שניה היא שאחד הנוכחים מביא קערה מגבת וכלי ונוטל ידיים לכל המסובים, ובסופו של דבר נוטלים לו את ידיו.

כרפס

בעל הבית טובל את הכרפס במי מלח, ומחלק לכל המסובים. הטוב ביותר הוא שכולם יקבלו את הכרפס, עדיין לא יאכלו, ואחד יברך עבור כולם (מאחר ו'ברוב עם הדרת מלך'). מטרת הכרפס היא לפתוח את התאבון, שכן דרכם של בני חורין שהם פותחים את התאבון כדי לאכול הרבה, לכן אפשר לאכול כרפס כמה שרק רוצים (אמנם, יש שכתבו שאין לאכול כרפס יותר מכזית, כדי שלא להסתבך בברכה אחרונה. אבל מי שאמר שאסור להסתבך?! מותר להסתבך, ולא לברך ברכה אחרונה). כרפס לא אוכלים בהסיבה.

יחץ

לוקחים את המצה האמצעית מבין שלושת המצות, חוצים אותה, ומחזירים את החלק הקטן אל בין שני המצות. את החלק הגדול שומרים כ'אפיקומן' (הוא יגיע בסוף הסדר, לאחר משא ומתן מביך, בצורה של פירורים, מפני שהילד ש'גנב' אותו הסתיר אותו מתחת למזרון וישב עליו).

מדוע חוצים את המצה לשניים? מפני שהתורה מכנה את המצה בשם "לֶחֶם עֲנִי" (דברים טז, ג), ומאחר ודרכו של עני בפרוסה (פסחים קטו, ב), לכן, כדי לבטא את העניות, חוצים את המצה.

(יחד עם זאת, יש לנו גם מצה שלימה, כדי לבטא את צד החירות שיש לנו. בדומה לכך, שמים על שולחן הסדר את המרור, המבטא את מרירות שעבוד העבודה, למרות שאנו חוגגים את יציאתנו לחירות).

מגיד

בימי קדם היו אוכלים על גבי מיטות והאוכל היה מונח על קערה קטנה, שלא היתה אלא מגש עם רגליות קטנות. לאחר שסיימו לאכול היו מוציאים את הקערה. המשנה אומרת שבתחילת 'מגיד' יש לסלק את השולחן על מנת שהילד יתמהה וישאל: 'אבל עוד לא אכלנו?!'. היום, שאיננו אוכלים על גבי מזרונים וקערות לצידם, מסירים את הקערה מן השולחן.

את קריאת ההגדה אפשר לחלק בין המסובים השונים, כאשר גם נשים יכולות לקרוא את ההגדה.

בתחילת 'מגיד' אומר בעל הבית: הָא לֶחֶם עֲנִי דִּי אֶכְלוּ אַבְהֵתְנָא בְּאַרְעָא דְּמִצְרַיִם וּגוּ'. מדוע הוא אומר זאת, והרי הילד עדיין לא שאל 'מה נשתנה?' ומה גם שהתשובה תגיע מאוחר יותר, כאשר נאמר "מִצָּה זוֹ שְׁאַנּוּ אוֹכְלִים עַל שׁוּם מָה, עַל שׁוּם שְׁלֵא הִסְפִּיק בְּצִקָּם שְׁל אַבּוֹתֵינוּ לְהַחְמִיץ" וגו'...

אלא, כל הקטע הזה הוא למעשה המשך ה'יחץ', ומטרתו להסביר מדוע הוא חצה את המצה – מאחר והמצה היא לחם עוני: "הָא לֶחֶם עֲנִי" וגו'.

מכסים את המצות, וממלאים את הכוס השניה, שעליה יספרו את סיפור יציאת מצרים. זהו סיפור שמח, וכדי לבטא את השמחה הזו אנו ממלאים את כוסות היין שלנו. (את הכוס השניה נשתה לאחר שנסיים לספר את סיפור יציאת מצרים.)
לאחר שמילאנו את כוס היין – מגלים את המצות.

הסיפור מתחיל בשאלת "מה נשתנה" על ידי הילד.
ומה עונים לשאלות הילד?

ישנן שתי תשובות: האחת – "עבדים היינו לפרעה במצרים", השניה – "מתחלה עובדי עבודה זרה היו אבותינו."

שכן אומרת המשנה (פסחים פ"י מ"ה) "מתחיל בגנות ומסיים בשבח", אלא שהאמוראים (פסחים קטז, א) נחלקו מהי הגנות: "מאי בגנות? רב אמר: מתחלה עובדי עבודת גלולים היו אבותינו", ושמואל אמר: 'עבדים היינו'. המחלוקת היא האם הגנות היא שהיינו עבדים, או הגנות היא שהיינו עובדי עבודה זרה, כלומר האם מדובר במאורע לאומי או במאורע דתי. מסביר הרב מנחם מנדל כשר: בזמן התלמוד היו משפחות שאמרו "עבדים היינו לפרעה במצרים", והיו משפחות שאמרו "מתחלה עובדי עבודה זרה היו אבותינו". הסבוראים הם שאיחדו את שתי ההגדות, כך שלמעשה אנו אומרים את שני הנוסחים:

נוסח אחד מתחיל בשאלת הילד "מה נשתנה", והתשובה היא "עבדים היינו לפרעה במצרים";

נוסח שני מתחיל בשאלות ארבעת הבנים והתשובה היא "מתחלה עובדי עבודה זרה היו אבותינו."

ברוך שומר הבטחתו לישראל – שהבטיח לאברהם אבינו - וגם את הגוי אשר יעבדו דן אנכי ואחרי כן יצאו ברכוש גדול.

ואנו מודים לקב"ה על שהבטחתו עמדה לנו: והיא שעמדה לאבותינו ולנו. לשם כך, אנו מכסים את המצות, מגביהים את כוס היין, ושרים: והיא שעמדה לאבותינו ולנו, שלא אחד בלבד עמד עלינו לכלותנו, אלא שבכל דור ודור עומדים עלינו לכלותנו, והקדוש ברוך הוא מצילנו מידם.

מניחים את הכוס, מגלים את המצות, וממשיכים בהגדה.

מכאן ואילך דורשים את פרשת 'מקרא בכורים', אלו הפסוקים המופיעים בפרשת 'כי תבוא' אותם צריך לומר אדם המביא בכורים לבית המקדש (מחג השבועות ואילך). פסוקים אלו מהווים למעשה סיכום של יציאת מצרים, אלא שההגדה מקבילה את הפסוקים שבפרשת 'כי תבוא' שבספר 'דברים' לפסוקים המופיעים בספר 'שמות':

צא ולמד מה בקש לכן הארמי לעשות ליעקב אבינו, שפרעה לא גזר אלא על הזכרים ולכן בקש לעקור את הכל, שנאמר "ארמי אבד אבי וירד מצרימה ויגר שם במתי מעט, ויהי שם לגוי גדול עצום ורב..."

ההגדה דורשת את הפסוקים שבספר 'דברים' ומקבילה אותם לפסוקים שבספר 'שמות':

כך, למשל, ההגדה דורשת את הפסוק "ויצאנו ה' ממצרים ביד חזקה ובזרע נטויה ובמרא גדל ובאותות ובמפתים" (דברים כו, ח), כאשר מוזכרים חמשה דברים ("ביד חזקה", "ובזרע נטויה", "ובמרא גדל", "ובאותות", "ובמפתים"), אלא שכל אחד הוא בלשון רבים ומיעוט רבים שניים. לכן אומרת ההגדה:

"ביד חזקה" - זו הדבר, כמה שנאמר "הנה יד ה' הויה במקנה אשר בשדה בסוסים בחמורים בגמלים בבקר ובצאן דבר כבד מאד."

"ובזרע נטויה" - זו החרב, כמה שנאמר "וחרבו שלופה בידו נטויה על ירושלים."

"ובמרא גדול" - זו גלוי שכונה, כמה שנאמר "או הנסה אלהים לבא לקחת לו גוי מקרב גוי במסות באתות ובמפתים ובמלחמה וביד חזקה ובזרוע נטויה ובמוראים גדלים ככל אשר עשה לכם ה' אלהיכם במצרים לעיניך."

"ובאותות" - זה המטה. כמה שנאמר "ואת המטה הזה תקח בידך אשר תעשה בו את האותות."

"ובמפתים" - זה הדם, כמה שנאמר "ונתתי מופתים בשמים ובארץ, דם, ואש, ותמרות עשן."

דָּבַר אַחַר, "בְּיַד חֲזָקָה" - שְׁתִּים, "וּבְזֶרַע נְטוּיָה" - שְׁתִּים, "וּבְמֶרְא גְדוֹל" - שְׁתִּים, "וּבְאֵתוֹת" - שְׁתִּים, "וּבְמוֹפְתִים" - שְׁתִּים. אֱלֹהֵי עֶשֶׂר מְכוֹת שֶׁהֵבִיא הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא עַל הַמְצָרִים בְּמְצָרֵם ...

כאשר אומרים את הדרשה הזו, מכסים את המצות, מפני שעומדים להשתמש ביין. כאשר אומרים "דָּם וְאֵשׁ וְתַמְרוֹת עֵשֶׂן", בכל אמירה ואמירה – מנהג האשכנזים הוא שכל אחד מן המסובים מטיף טיפת יין עם הזרת אל מחוץ לכוס; מנהג הספרדים הוא שרק בעל הבית שופך אל קערה ריקה קצת יין ומישהו אחר שופך קצת מים. כאשר אומרים את עשרת המכות, בכל אמירה ואמירה – מנהג האשכנזים הוא להמשיך ולהטיף טיפת יין עם הזרת אל מחוץ לכוס; מנהג הספרדים הוא שרק בעל הבית שופך את היין, ובמכה האחרונה הוא שופך את היין כולו מן הכוס. יש אומרים שמטרת הטפת היין היא על מנת שנמלט ממידת הדין; ויש אומרים שמטרת הטפת היין היא להשתתף בצערם של המצרים. לאחר מכן, האשכנזים מוסיפים יין לכוס היין, ואילו הספרדים שוטפים את הכוס וממלאים אותה ביין (ואת התערובת שופכים בשירותים). מגלים את המצות.

דורשים כמה מכות לקו המצרים...

כְּמָה מַעֲלוֹת טוֹבוֹת לְמִקּוֹם עֲלִינוּ...

רַבֵּן גַּמְלִיאֵל הָיָה אוֹמֵר: כָּל שֶׁלֹּא אָמַר שְׁלֹשָׁה דְבָרִים אֵלּוּ בְּפֶסַח לֹא יֵצֵא יְדֵי חוֹבְתוֹ, וְאֵלּוּ הֵן: פֶּסַח, מִצָּה, וּמְרוֹר. כִּאֲשֶׁר הַכוּוֹנָה אֵינָה רַק לומר אלא גם להבין: פסח – ה'זרוע' היא זכר לקרבן פסח, כאשר יש צולים כתף כבש (החשש הוא שמא יחשבו שזהו קרבן פסח) ויש מבשלים כנף תרנגולת (ובכך ניצלים מן החשש, מאחר וקרבן פסח אינו מתרנגולת אלא מכבש, וקרבן פסח אינו מבושל אלא צלוי). בכל אופן, יש להקפיד שלא לאכול בשר צלוי בליל הסדר (פרט לתימנים). מצה... מרור...

בְּכָל דוֹר וְדוֹר חַיִּב אָדָם לְרַאוֹת אֶת עַצְמוֹ כְּאֵלּוּ הוּא יֵצֵא מִמְצָרִים, שֶׁנֶּאֱמַר "וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר בְּעָבוּר זֶה עָשָׂה ה' לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרָיִם", לֹא אֶת אַבּוֹתֵינוּ בְּלִבָּד גְּאָל הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא, אֲלֵא אִף אוֹתְנוּ גְּאָל עִמָּהֶם, שֶׁנֶּאֱמַר "וְאוֹתְנוּ הוֹצִיא מִשָּׁם לְמַעַן הֵבִיא אוֹתְנוּ לְתֵת לָנוּ אֶת הָאָרֶץ אֲשֶׁר נִשְׁבַּע לְאַבְרָהָם".

בזה סיימנו את מצות ההגדה.

מכאן ואילך אומרים 'הלל', אלא שאת ה'הלל' מפסיקים באמצע, אוכלים, מברכים 'ברכת המזון', וממשיכים את ה'הלל'. אין זאת אלא מפני שהסעודה כולה מהווה חלק מאמירת ה'הלל!'

מברכים את ברכת "גְּאָל יִשְׂרָאֵל" – ושותים את הכוס השניה בהסיבה. מנהג האשכנזים וחלק מן הספרדים לברך על הכוס השניה; מנהג רוב הספרדים שלא לברך על הכוס השניה. אנו כבר רעבים, ולכן יש לפנות את ההגדות מן השולחן.

רחצה

אפשרות אחת היא שכל המסובים קמים ונוטלים ידיים במטבח; אפשרות שניה היא שאחד הנוכחים מביא קערה מגבת וכלי ונוטל ידיים לכל המסובים, ובסופו של דבר נוטלים לו את ידיו.

מברכים 'על נטילת ידיים'.

מוציא מצה

בעל הבית מברך שתי ברכות – "הַמוֹצֵיא לֶחֶם מִן הָאָרֶץ" ו"אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצּוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל אֲכִילַת מִצָּה". עליו לאכול בהסיבה כזית (או שני זיתים לדעת השו"ע), ותוך כדי אכילה בהסיבה לחלק לכל המסובים כזית (או שני זיתים לדעת השו"ע). האשכנזים נוהגים שלא לטבול את המצה במלח; הספרדים נוהגים לטבול את המצה במלח.

מרור

בעל הבית מחלק לכל אחד מן המסובים כזית מרור, טובלים את המרור בחרוסת ומנערים אותו מן החרוסת, מברכים "אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ עַל אֲכִילַת מְרוֹר" ואוכלים בלא הסיבה. הסיבה שטובלים את המרור בחרוסת היא כדי להפיג את מרירות המרור (כאשר משאירים את החסה זמן רב באדמה, היא נעשית מרה, ובכל זאת אין שום עניין לאכול דווקא חסה שנשארה הרבה זמן באדמה); הסיבה שמנערים את המרור מן החרוסת היא כדי שהאוכל יחוש במרירות המרור.

כורך

דעת חכמים היא שיש לאכול מצה לחוד ומרור לחוד; אבל דעת הלל היא שיש לאכול מצה ומרור ביחד, ולכן, כדי לצאת גם ידי חובת דעתו של הלל, לוקחים כזית מצה וכזית מרור ומוסיפים חרוסת (כמה שרוצים), אומרים זְכֹר לְמִקְדָּשׁ כְּהֵלֵל וכו', ואוכלים בהסיבה (אמנם יש כאן מרור, אבל צד החירות של המצה חשוב יותר).

וכך אומרת הגמרא במסכת פסחים קטו, ב:

תניא: אמרו עליו על הלל שהיה כורכן בבת אחת ואוכלן, שנאמר "על מצות ומררים יאכלהו". אמר רבי יוחנן: חולקין עליו חביריו על הלל, דתניא: יכול יהא כורכן בבת אחת ואוכלן כדרך שהלל אוכלן?! תלמוד לומר "על מצות ומררים יאכלהו" - אפילו זה בפני עצמו וזה בפני עצמו.

... השתא דלא איתמר הלכתא לא כהלל ולא כרבנן, מברך 'על אכילת מצה' ואכיל, והדר מברך 'על אכילת מרור' ואכיל, והדר אכיל מצה וחסא בהדי הדדי בלא ברכה 'זכר למקדש כהלל'.

שולחן עורך

הסעודה כולה היא זכר לקרבן חגיגה (שכן, בליל הסדר היו אוכלים שני קרבנות – קרבן פסח וקרבן חגיגה).

צפון

אוכלים כזית אפיקומן בהסיבה, לאחר שנשאו ונתנו עם הילדים... יש מקפידים לאכול את האפיקומן עד חצות, ויש אומרים שאפשר לאכול את האפיקומן גם לאחר חצות.

ישנה אמונה תפלה לפיה כדאי לשמור חתיכת אפיקומן בארנק. בכל מקרה, צריך לאכול כזית אפיקומן!

לאחר אכילת האפיקומן צריך להשאיר את טעם האפיקומן בפה, לכן אסור לאכול ואסור לשתות (מלבד מים, סודה, ויש מתירים אף קפה).

ברך

מוזגים כוס שלישית, ומברכים 'ברכת המזון'.

הטוב ביותר הוא שאחד יברך את 'ברכת המזון' בקול רם, ושאר המסובים יקשיבו לו ויאמרו 'אמן' על כל ברכה וברכה, וזאת בתנאי שהמברך יכוון להוציא את כולם והכל יתכוונו לצאת בברכתו ואכן יקשיבו לו.

לאחר 'ברכת המזון' שותים את הכוס השלישית ומברכים עליה (לכל הדעות), ושותים אותה בהסיבה.

מוזגים את כוסו של אליהו הנביא, פותחים את הדלת ואומרים 'ברוך הבא', ומבקשים מהקב"ה שינקום את נקמתנו מן האומות: שְׂפֹךְ חַמְתְּךָ אֶל הַגּוֹיִם אֲשֶׁר לֹא יִדְעוּךָ וְעַל מַמְלָכוֹת אֲשֶׁר בָּשְׂמְךָ לֹא קָרְאוּ, כִּי אָכַל אֶת יַעֲקֹב וְאֶת נְוֹהוּ הַשָּׁמַיִם, שְׂפָךְ עֲלֵיהֶם זַעֲמָךְ וְחָרוֹן אַפְּךָ יִשִּׁיגֵם, תִּתְרַדֹּף בְּאָף וְתִשְׁמַדֵּם מִתַּחַת שָׁמַיִם ה'.

כמובן הכוונה היא לצד השלילי שבאומות העולם, ואילו את הצד החיובי שבאומות העולם אנו מציינים בחג הסוכות.

הלל

מוזגים את הכוס הרביעית, ואומרים 'הלל'.

מסיימים את המחצית השניה של 'הלל', מוסיפים את 'הלל הגדול' (כ"ו פעמים "כי לעולם חסדו") ואומרים את 'נשמת כל חי'.

יש מברכים את ברכת "מֶלֶךְ מְהֻלָּל בְּתַשְׁבְּחוֹת" ויש שלא מברכים.
שותים את הכוס הרביעית בהסיבה, כאשר מנהג האשכנזים וחלק מן הספרדים לברך על
הכוס השניה; מנהג רוב הספרדים שלא לברך על הכוס השניה.
מברכים ברכה אחרונה 'על הגפן ועל פרי הגפן'.

נרצה

שרים את השירים המופיעים בהגדה—

חֶסֶל סְדוּר פֶּסַח כְּהִלְכָתוֹ...
וּבְכֵן וַיְהִי בְחֻצֵי הַלְיָלָה...
כִּי לֹא נָאָה כִּי לֹא יָאָה...
אֲדִיר הוּא יְבִנָּה בֵּיתוֹ בְּקִרְוֹב...
אֶחָד מִי יוֹדֵעַ...
חַד גְּדִיא...

יש נוהגים לקרוא את מגילת 'שיר השירים'.

נוהגים לאחר את תפילת שחרית בבוקר, וכמובן לא לשכוח לשאול זה את זה "מתי
סיימתם...?"